

Plante medicinale valoroase

Автор(и): доц. Ганка Баева
Дата: 31.07.2023 Брой: 7/2023



Imortela (*Vinca major*, fam. Apocynaceae)

Imortela este o plantă medicinală valoroasă, utilizată pe scară largă în medicină. Se cultivă pentru partea sa aeriană, care conține aproximativ 30% substanțe amare și alcaloizi – vincamină, vincamidină, vincină, vincezină, reserpină etc. Vincamina este cel mai important alcaloid. Alcaloizii, în special vincamina, scad tensiunea arterială. Din aceștia se obțin preparatele Vinkapan și Reserpină.



Imortela are efect hemostatic în cazul hemoragiilor nazale, precum și efect astringent și antiinflamator.

Preparatele sale sunt utilizate în tratamentul hipertensiunii arteriale și pentru erupții cutanate și mâncărime a pielii.

Imortela este originară din Europa de Sud și Caucaz. În Bulgaria planta se găsește aproape în întreaga țară, în locuri umbroase și umede. Populații naturale mai mari apar în regiunile Blagoevgrad, Gabrovo, Veliko Tarnovo, Loveci, Sevlievo, Pleven, Ruse și Razgrad. În parcuri este cultivată ca plantă ornamentală. Materia primă obținută din populațiile naturale este insuficientă pentru a acoperi nevoile tot mai mari ale medicinei, ceea ce impune cultivarea imorteleii pe suprafețe mai mari.

În primul an, randamentele de masă aeriană uscată sunt de aproximativ 150 kg/ha, iar în anii următori ajung până la 300 kg/ha. De obicei, din 5 kg de plante proaspete se obține 1 kg de material uscat.

Caracteristici botanice

Sistemul radicular este slab dezvoltat, cu o rădăcină fusiformă și numeroase rădăcini adventive, situate superficial în stratul arabil al solului.

Tulpinile sunt generative, erecte, cu înălțimea de aproximativ 30 cm, și vegetative – culcate, ramificate, cu lungimea de până la 60 cm. La nodurile tulpinilor vegetative se formează rădăcini adventive, prin care plantele

se înmulțesc vegetativ.

Frunzele sunt atașate de tulpină pe pețiole scurte. Sunt așezate opus și sunt perene. Lamele frunzelor sunt de formă oblong-eliptică, glabre, coriacee cu suprafață lucioasă și margine întreagă.

Florile sunt albastre, pe pediceli lungi, așezate singular în axilele frunzelor. Sunt alcătuite dintr-un caliciu cu 5 lobi, o corolă cu lobi triunghiulari și 5 stamine. Înflorirea are loc în mai–iunie, iar uneori și toamna.

Fructele se formează rar și conțin aproximativ zece semințe. Sunt reprezentate de o pereche de folicule, formate din două părți separate externe, fiecare dintre ele cu numeroase semințe netede.

Sistematică și soiuri

Imortela (*Vinca minor* L.) este o plantă erbacee perenă, perenifoliă, târătoare, din familia Apocynaceae. În Bulgaria este înregistrat pentru cultivare un singur soi, Izgrev.

Cerințe biologice

Imortela este rezistentă la iarnă. Ca plantă de munte rezistă la temperaturi scăzute până la minus 30°C. Crește și se dezvoltă cel mai bine în locuri umbrite de copaci cu umiditate ridicată. Imortela nu este pretențioasă în ceea ce privește solul, dar preferă solurile forestiere cu structură bună, bogate în materie organică și cu un regim hidric favorabil. Solurile care sunt inundate sau rețin apa sunt nepotrivite pentru ea. Clima și solurile din regiunile de câmpie ale Bulgariei nu sunt deosebit de favorabile și nu îndeplinesc cerințele acestei culturi.

Tehnologii agricole

Imortela se cultivă în același loc mulți ani. Prin urmare, suprafața destinată acesteia trebuie să fie foarte bine aleasă. Trebuie să fie nivelată și potrivită pentru irigare. Pentru a permite solului să se tasaze, acesta este arat devreme în vară la o adâncime de 25–28 cm, cu subsoire până la 40 cm. În prealabil, trebuie aplicate 2–3 t/ha de gunoi de grajd și 30–40 kg/ha de superfosfat. După primele ploi de toamnă din octombrie, în funcție de gradul de infestare cu buruieni, câmpurile sunt cultivate sau arate din nou superficial.

Imortela se înmulțește în principal prin butași și prin înrădăcinarea tulpinilor târătoare. Pentru plantarea a 1 hectar, sunt necesare 100–150 kg/ha de material înrădăcinat. În acest scop, toamna sau la începutul primăverii, tulpinile târătoare sunt separate cu grijă de ciorchine și așezate într-un sol ușor umifer, îngropate într-o poziție

semi-orizontală până la o treime din lungimea lor, așezate aproape una lângă alta. După înrădăcinare, sunt folosite ca material de plantare.

Suprafața pregătită în prealabil pentru cultivarea plantelor este brăzdată la o distanță de 60 cm. Butașii înrădăcinați sunt plantați în rânduri la o distanță de 30 cm unul de altul, la o adâncime de 8–10 cm.

Plantarea se efectuează în a doua jumătate a lunii octombrie sau la sfârșitul lunii februarie – începutul lunii martie. Se obțin rezultate mai bune cu plantarea de toamnă. Pentru un hectar sunt necesari 5.000 de butași înrădăcinați.

După plantare, plantele se dezvoltă rapid și deja în primul an înfloresc abundent și formează mai multe tulpini târătoare, bogat frunzuite.

În perioada de vegetație, solul se menține afânat și fără buruieni. În acest scop, se efectuează 2–3 săpături cu cultivatorul între rânduri și săpătură manuală în rând. Lucrările de cultivare încep primăvara și se efectuează la intervale de 15–20 de zile.

Împotriva buruienilor anuale și perene erbacee și a ierbii câmpului, pot fi folosite erbicide, dacă există produse aprobate pentru această cultură.

După recoltarea primei culturi, plantele se fertilizează de sus cu 10–15 kg/ha de azotat de amoniu, se udă și se sapă. Acest lucru le permite să se dezvolte din nou și până la sfârșitul verii se poate obține o a doua recoltă.

În caz de secetă estivală, se efectuează irigarea de 3–4 ori cu 30–35 m³/ha de apă, de preferință prin irigare prin stropire.

În funcție de fertilizare și irigare, se pot face două tăieri în perioada de vegetație (iunie și septembrie).

Toamna, după a doua recoltă, se aplică îngrășămintele fosfatice și se cultivă spațiile dintre rânduri.

Îngrijirea în al doilea și anii următori este aceeași ca în primul an.

Partea aeriană a imorteleii se recoltează la înflorirea deplină (din mai până în iunie). Întreaga parte frunzoasă a plantei este tăiată până la gâtul rădăcinii. Prima tăiere se recoltează în iunie, iar a doua – în septembrie.

Materia primă tăiată se usucă în încăperi bine ventilate la umbră sau în uscătoare la o temperatură de 40–50°C.

Planta uscată se păstrează separat, deoarece este otrăvitoare.



Roiniță (*Melissa officinalis*, fam. *Lamiaceae*)

Roinița este o plantă perenă. Rădăcina este puternic ramificată, strâmbă și întunecată, cu multe ramuri galben-maronii. Din ea ies numeroase tulpini orizontale, rizomatoase, din care se dezvoltă tulpinile adevărate, cu înălțimea de 30–100 cm, patrulete și puternic ramificate. Frunzele sunt verde-închis și glabre pe fața superioară, verde-deschis și păroase pe cea inferioară, opuse, subțiri, ovate, acuminate la vârf, cu dinți mari; frunzele inferioare sunt mai mari cu pețiole mai lungi, cele superioare mai mici cu pețiole mai scurte și păroși. Florile au la început corole galbene, apoi albe sau roșiatice, așezate în axilele frunzelor în partea superioară a tulpinii; caliciul este în formă de clopot, curbat în sus cu 13 nervuri; buza superioară aproape plată, cu trei dinți, cea inferioară – cu două lobi; tubul corolei este puțin mai lung decât caliciul și de asemenea curbat în sus; buza superioară a corolei este creastă, cea inferioară – cu trei lobi, cu lobul mijlociu mai larg; anterele sunt răspândite. Întreaga plantă emite un miros puternic și plăcut de lămâie. Înfloarește vara.



Roinița este răspândită pe scară largă până la 1.200 m deasupra nivelului mării. Ca plantă de importanță economică, roinița este cultivată în Europa Centrală și de Sud, SUA și Asia.

Roinița este o plantă termofilă și fotofilă. În condițiile din Bulgaria iernează cu succes. Tolerază o oarecare umbră, dar acest lucru nu afectează negativ conținutul de uleiuri esențiale. Lumina are un efect pozitiv asupra conținutului de ulei și acest lucru ar trebui folosit ca mijloc de creștere a acestuia.